

Aneumonien



Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2017



Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Verksamhetsberättelsen	5
Miljöprofilen	12
Ny insektsförening	13
Getingar	14
Om årets program	18
Årets studiecirklar	19
Inbjudan till Årsmöte	20
Programmet	21
Oväntad fågel	baksidan

Omslagsbilden

En geting som inte kan stickas speglar sig i glasrutan på uterummet. Se vidare sid. 17.

Det blev inga bilder på getingbon i getingartikeln i denna tidning. Varför inte skicka in din bästa bild av ett getingbo till nästa nummer av Anemonen. Vi kan göra ett mittuppslag med getingbon på olika platser.

Jag skriver i artikeln om getingar som om jag tycker om dem. Det gör jag förstås också, men det är ett något ansträngt förhållande där jag måste vara försiktig hela tiden. Det fungerar ofta men inte alltid. Under våra 35 år på samma adress har jag blivit stucken en gång och sambon två gånger, men vi är inte allergiska så det blir en stunds kraftig irritation, lite svullnad och så går det över. Jag vet att det kan vara värre för andra, men jag ser inte det som skäl att döda alla samhällen man upptäcker.

/Sture Hermansson

Hallsbergs Naturskyddsförening

www.hallsberg.naturskyddsforeningen.se

Kontaktpersoner:

Ingela Wallin 0582-161 53

Arne Holmer 0582-407 58



På vår hemsida finns mera:

förutom programmet finns länkar,
bilder från olika aktiviteter, gamla nummer av Anemonen
mm.

ORDFÖRANDEN TALAR

Oj oj, redan Trettondagsafton och stoppdatum för att lämna in bidrag till Anemonen! Konstigt att man alltid ska vara ute i sista minuten! Och vad ska jag skriva om den här gången? Det gäller ju att inte bli alltför "tjötig"! Nu har jag studerat gamla nummer av tidningen och där föll då en del av mina skrividéer bort.

Men en liten lägesrapport tycker jag är på plats. I morse var det minus 14 grader kallt när jag vaknade. Mina båda katter låg kvar på sina sovplatser till långt fram på förmiddagen och då fick jag praktiskt taget lyfta ut dem.

Vädret är som det är, omväxlande kan man säga. Ena dagen nästan 10 grader varmt och så plötsligt minusgrader. Det har tydligen svårt att bestämma sig. Nu har vi fått ett litet snötäcke på marken, 15 cm ungefär. Det lyser upp vår mörka årstid så fint.

Fågelmatningen är igång. Det är ett rent nöje att stå i köksfönstret och iakttä de små livnen. Igår räknade jag till 16 olika slags fåglar, som kom på besök i min träd-



Kajsa hjälper till med bildväv

gård. Stenknäcken flyr så fort jag visar mig i köket liksom de stora fåglarna som kajor och skator. Men de små mumsar på!

I våras drog Studieförbundet igång Café Planet. Om jag kommer ihåg rätt har vi haft fem sammankomster. Vi håller till på "Café till Salu" i Kumla. (Eventuellt har det bytt namn, men jag är inte riktigt säker.) När man kommer dit beställer man vad man vill ha och sedan fikar man i pausen på föredraget. Det är riktigt småmysigt! Under året har det handlat om: Kemikalier, Bin, Solkraft, Färg och form och sist Småskaligt jordbruk.

Studieförbundet i vår del av världen har hetat "Studieförbundet Södra Närke Karl-skoga-Degerfors", men vi är nu hopslagna med resten av Örebro län och Värmland till en storregion. Kontoret i Kumla kommer att vara kvar och Susanne Eriksson kommer även i fortsättningen ha hand om



Stina blir trött av att måla

miljöfrågorna. Hon är vår värdefulla kontakt!

Jag har i höst även fortsatt på min knypplingskurs. Jag har kämpat några år nu. Men jag vet inte hur länge till! Jag har vissa problem ska jag villigt erkänna. Alla fröknar tycks tröttna på mig! Jag är ett hopplöst fall! Jag skulle så gärna vilja klara av att läsa ett mönster och knyppla det. Min mamma var en hejare på diverse hantverk bl.a. knyppling. Knyppladyndan stod i köket alltid beredd. Hon rörde runt köttbullarna i stekpannan och så slog hon några slag med knypplinnarna på spetsen, som hon hade på gång. Med tanke på hur mycket bara jag har efter henne, så knypplade hon nog flera kilometer. Och i sängkammaren stod vävstolen. Den använde vi barn som klätterställning när vi var små.

Men jag har börjat ett nytt hantverk. Det är knypplingens motsats! Jag har börjat på smide. Det är varmt, rökigt, bullrigt och ibland starka lukter, som sticker i näsan. Men det är skoj! Magistern säger aldrig att det är fel utan, det fixar vi till! Härliga tider, strålande tider! Jag har lyckats få till några kroker, blompinnar och en ljusstake. Jag gillar nya utmaningar! Det berikar livet!

Nej, nu ska jag sluta babbla! Utan i stället vill jag hälsa er alla hjärtligt välkomna till Naturskyddsföreningens programpunkter. Vi har ett gediget program framför oss under 2017, vill jag lova. Kom som du är, ta med grannar, vänner och hela släkten. Jag ser fram emot att möta fler på våra möten och exkursioner!

Hälsningar Ingela Wallin.



Kajsa och Stina knypplar

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Styrelsen presenterar härmed verksamhetsberättelsen för år 2016.

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande Ingela Wallin
Vice ordf. Sture Hermansson
Sekreterare Arne Holmer
Kassör Ingrid Ohlsson

Övriga ledamöter:

Ingemar Hallberg, Tage Aronsson, Sven Nederman, Kerstin Pettersson och Sture Sjöstedt

Styrelsesuppleanter:

Monica Nilsson, Kerstin Johansson, Östen Tylebrink, Lena Holm.

Styrelsemöten

Styrelsen har under året förutom årsmötet haft 9 protokollförda sammanträden. I maj och augusti samlades vi i klubbstugan i Herrfallsäng. Vid övriga möten har vi varit på Knutens dagcentral.

Möten, konferenser och kurser

Länsförbundets årsmöte ägde rum vid Björkborns herrgård i Karlskoga den 24 april. Röstberättigade valda ombud från Hallsberg var Sture Hermansson, Arne Holmer, Ingrid Ohlsson och Kerstin Johansson. Dessutom deltog Kerstin Pettersson. Ingela Wallin deltog i egenskap av ordförande i styrelsen och Sture var en av revisorerna. Efter förhandlingarna gjordes en intressant vandring i naturreservatet Rävåsakullen, guidade av Uno Milberg och Hans Jansson.

Hopajolas årsstämma ägde rum den 18 maj. Som ombud från vår krets deltog Kerstin Johansson med Ingrid Ohlsson som ersättare.

Vid Studieförbundets årsmöte den 30 mars deltog Ingela Wallin och Kerstin Pettersson, Ingela i egenskap av styrelsemedlem.

Ingela Wallin och Kerstin Johansson deltog i ett Integrations- och Kulturkompetensmöte den 26 januari.

Den 15 februari hade Naturskyddsföreningen i Örebro län ett möte med landshövdingen. Vid mötet deltog Ingela Wallin och Ingrid Ohlsson. Bland frågor som oroar oss och som togs upp under mötet var hur kommunerna tillämpar bestämmelserna om strandskydd.

Hallsbergskretsen är medlem i Föreningen Vibybygden. Ingrid Ohlsson har under året varit sekreterare vid Vibybyggdagens möten och hållit oss informerade om verksamheten där.

Hallsbergskretsen är också ansluten till Hjälmarens vattenvårdsförbund och till Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund. Vid Hjälmardagen den 21 september, anordnad av Hjälmarens Vattenvårdsförbund, deltog Ingela Wallin, Ingrid Ohlsson, Kerstin Johansson och Sören Karlsson. Dagens ämne handlade bl.a. om otrevliga kemikalier i avloppsvattnet, t.ex. icke nedbrytbara mediciner.

Under Vibydagen den 10 september var vår krets engagerad, så till vida att Sture Hermansson agerade naturguide under en bussresa genom landskapet.

På Café Planet i Kumla har varit flera sammankomster med information om miljöfrågor. Ingela, Lena Ingrid och Kerstin Johansson har deltagit några gånger.

Ingela Wallin och Ingrid Ohlsson deltog i en studiecirkel om miljöstörande

kemikalier i Studieförbundet lokaler i Kumla under januari-mars. Studiematerialet var framtaget av Riks och genomfördes i samarbete med Kumlakretsen. Kursen leddes av Sara Nilsson.

Sture Hermansson har deltagit i ett allmänt möte med representanter för kommunen för att få klarlagt principerna för tilldelning av föreningsbidrag.

Skrivelser och kontakter med myndigheter och organisationer:

Vi har behandlat en förfrågan om samråd angående ny dragning av befintlig 132 kV elledning i västra Hallsberg. Vi tyckte att dragningen av den nya förstärkta ledningen lämpligen borde dras i redan befintlig linje.

En samrådshandling angående ny översiktsplan för Hallsberg har dryftats och besvarats, bl.a. med frågor om tilltänkt bostadsbebyggelse i nordöstra delen av Pålsboda. Med anledning av denna översiktsplan samlades också några i styrelsen till ett ej protokollfört sammanträde hos Ingela den 11 april. Närvarande var Ingela, Ingrid, Arne, Kerstin Johansson, David Tverling och via skype Viktor

Säfve. Mötet ledde fram till en skrivelse som överlämnades till Hallsbergs kommun.

Vi har yttrat oss över en samrådshandling rörande fortsatt torvbrytning vid Trolleflod söder om Hjortkvarn och en samrådshandling rörande VA-ledning på Tisarens botten mellan Tisarstrand, Tunbohässe, Tisarbaden och Åsbro. Det senare projektet ansåg vi skulle medföra en förbättring av miljön förutsatt att arbetet genomfördes med stora säkerhetsåtgärder eftersom Tisaren är vattentäkt för en stor del av södra Närke.

Sture har haft kontakt med Lena Hytter på kommunen om skötseln av det kommunala naturreservatet Broby äng. Full klarhet har dock inte gått att få om kommunen till fullo förstått sitt ansvar för skötseln av reservatet. Personalomsättning i kommunhuset verkar vara orsak till det oklara läget.

Kommunens miljöpris.

Vi hade lämnat in ett förslag på årets miljöpristagare och skrivit en motivering till att Arne Andersson i Viby, odlare av bidrottningar av det nordiska biet, skulle



Foto: Arne Holmer

Bra stämning efter årsmötet när Torbjörn Arvidson ska visa bilder

vara en värdig person för utmärkelsen. Vi kunde glädja oss åt att kommunen antog vårt förslag. Vid en ceremoni vid fullmäktigesammanträdet i Tingshuset i Sköllersta den 19 december hyllades Arne Andersson med blommor och diplom.

Klubbstugan i Herrfallsäng:

Två styrelsemöten har varit förlagda till klubbstugan. Vår uggleexkursion i mars startade också traditionsenligt i vår stuga. Den 14 maj hjälptes sju personer åt att städa där. I juni samlade Ingemar Hallberg en skolklass för olika aktiviteter i och omkring stugan. En surströmmings-skiva tillsammans med inbjudna från Kumlaföreningen ordnade vi med gott humör i augusti. Det blev samtidigt lite av Å-cirkelanda över tillställningen eftersom Åke föreläste lite kort om hur delikatessen framställs.

Broby äng

Den 19 april röjde vi stigen genom lunden. Östen Tylebrink som har licens för motorsåg hjälpte oss med grova grenar och träd som fallit över stigen. Kommunen har sett till att ängen blivit slagen och höet bortforslat. En ny anslagstavla med aktuell information efterlyser vi fortfarande.

Kumlaföreningens fågeltorn vid Igel:

Fågeltornet har på olika sätt rustats upp under senare år. Vi i Hallsbergsföreningen har hjälpt till och bl.a. gjorde Östen Tylebrink en stor insats genom att med sin motorsåg fälla döda träd runt tornet.

Naturskyddsföreningen i Kumla firade 70 år med en fest den 15 oktober. Representeranter för Hallsbergskretsen deltog i hyllningarna och överlämnade några presenter, en fågelholk av den speciella Hjortkvarnsmodellen, ett par tavlor med bildkompositioner och film på en DVD-skiva.



Foto: Sture Hermansson

Östen fäller en tall som hotar fågeltornet



Foto: Arne Holmer

Surströmming m.m. i stugan i Herrfallsäng

Anemonen

Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med två nummer med Sture Hermansson som redaktör. Kostnaderna för denna lilla skrift på 24 sidor är i relation till vår årsbudget mycket stora. Det mesta av årets pengar går faktiskt åt till de två nummer vi sänder ut varje år, särskilt om vi vill ha färg på sidorna. I största möjliga utsträckning delar vi själva ut tidningen för att minska portokostnaderna. Därvid har Inger Eriksson i många år gjort en insats, som man faktiskt kan säga är guld värd. Vi har fått uppfattningen att tidningen är mycket uppskattad så vi försöker fortsätta utgivningen på samma sätt, så länge vi kan.

Hemsidan

Sture Hermansson är huvudansvarig för vår trevliga och informativa hemsida. Den har adressen

<http://hallsberg.naturskyddsforeningen.se/>

Studiecirklar:

Tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla har vi genomfört en studiecirkel

om vatten med fem olika sammankomster varav tre med provfiske i olika vatten och två studiebesök. Det ena studiebesöket gick en vacker sommardag till Askö-laboratoriet i Trosa skärgård där vi fick en inblick i forskarnas arbete med Östersjöns biologi.

Föreningsmöten och exkursioner:

Tisdag 8 mars. Årsmöte på dagcentralen Knuten i Hallsberg.

Efter förhandlingarna underhölls vi med en bildvisning av Torbjörn Arvidson på temat "Naturbilder från det gångna året 2015".

Lördag 12 mars. Uggleexkursion.

Som under tidigare år samlades vi först i klubbstugan vid en trevligt sprakande brasa i järnkaminen. Även i år var det god anslutning och 33 personer fick tränga sig samman i den lilla torpstugans enda rum. Sture lät oss lyssna på inspelad sång och andra läten av våra vanligaste ugglor. Sedan gick vi ut i ängen och lyssnade efter de kattugglor som brukar hålla till där, men ingen lät höra sig. I en liten bilkaravan drog vi sedan iväg

genom skogen ned mot Skogaholm. Vi stannade på några platser och lyssnade efter ugglorop i nattmörkret. Vid Hälla gård stannade vi en stund liksom nere vid den gamla herrgårdsparken i Skogaholm. Kvällen avslutades med korvgrillning vid en brasa invid Tisarstranden i Skåle naturreservat.



Foto: Arne Holmer

Sture H. och Ingalill Teljä vid en björklåga med fnösctickor



På väg i Trosa skärgård. Ordföranden längst fram i fören.

Lördag 9 april. Utflykt till sjön Igeln i barrskogen mellan Pålsboda och Skogaholm.

Tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla gjordes ett tidigt vårbesök vid sjön. 16 personer deltog.

Lördag 16 april. Grimsö och Morskogasjön

Vi gjorde ett studiebesök på SLU:s forskningsstation för viltekologi i Grimsö. På vägen dit stannade vi en stund vid Morskogasjön och spanade från fågeltornet. På Grimsö fick vi först en allmän orientering om stationens verksamhet och sedan berättade Malin Aronsson om järvar och professor Henrik André om forskning på lodjur. Malin är en flicka från våra trakter med skolgång i Pålsboda och Hallsberg, så det var extra roligt att höra hennes intressanta och charmfullt framförda föredrag om skogsjärvarna, järvar som lite överraskande med framgång lever i skogarna långt söder om fjällen. 22 deltagare.

Onsdag 4 maj Vårkväll i Broby äng

En kvällsvandring i finaste vitsippstid genom vårt kommunala naturreservat Broby äng. 18 deltagare.

Torsdag 5 maj En tidig morgonvandring genom Säbylundsparken utanför Kumla.

Cirka 10 deltagare, varav två från Hallsbergskretsen.

Lördag 21 maj Tjälvesta naturreservat

Det gjordes en ändring i programmet. Istället för ett besök i Gimpelns naturreservat som var planerat besöktes Tjälvesta ängar. 10 deltagare.

Fredag 5 juni Naturnatten firades vid Järsjö hällar

Kvällen började med ett besök vid Närkes äldsta päronträd i en trädgård i Sannahed. Enligt professor Rutger Sernander var det troligen ett ungt träd redan i början av 1500-talet. Därefter stannade vi till vid naturminnet Blacksta där det växer backsippor. Här har Länsstyrelsen nyligen röjt fram en bättre miljö för sipporna och medlemmar i Naturskyddsföreningarna i Kumla och Hallsberg hjälpte till. En ännu orörd del av Ekebymossen besöktes därefter och kvällen avslutades omkring en brasa vid Järsjö hällar. Sexton deltagare varav fem från Hallsbergskretsen.

Torsdag 16 juni Hjälmsättersdammen och Fallastiftelsens trädplantering

I Hjälmsättersdammen finns dricksvattnet lagrat till tätorterna Kumla och Hallsberg innan det pumpas in och filtreras i grusåsen vid Blacksta. I Fallastiftelsens plantering finns mer eller mindre exotiska trädslag. Nitton deltagare, varav nio från Hallsberg.

Lördag 2 juli Järnets dag i Karmansbo

Vi besökte den gamla Lancashiresmedjan som startas upp en gång om året med tillverkning av stångjärn. Vi besökte också Röda jorden i Riddarhyttan, den äldsta kända järnframställningsplatsen i Bergslagen. I Uttersberg tittade vi in i Galleri Astley. Åtta deltagare från Hallsbergskretsen.

Onsdag 10 augusti En kväll vid sjön Igeln.
Tio deltagare.

Onsdag 15 augusti Besök hos en biodlare
i Viby

Den här kvällen tittade vi in hos Arne Andersson i Viby. Han deltar i ett projekt som odlar drottningar av det äkta nordiska biet, en biras med för Norden passande mycket goda egenskaper. Den rasen har varit tillbakaträngd men nu är man på väg att återskapa en god stam av den. Vi fick information om bin och biskötsel och även en inblick i honungsframställning. Vår värd Arne Andersson fick som nämnts senare på året Hallsbergs kommuns miljöpris för sitt arbete med bin. 16 deltagare.

Lördag 17 september Svamputflykt

Tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla åkte vi först till Skepphultabeståndet i Skogaholm för insamling av svamp, så många olika arter som möjligt var vår föresats. Förutsättningarna var ovanligt dåliga p.g.a. en lång tid utan regn.

Skepphultabeståndet sägs hysa Nordeuropas största ansamling av jättehöga tallar och granar. Många är över 40 meter höga och minst 250 år gamla. Sedan for vi till Herrfallsäng där vi först fikade en stund varefter svamparna dukades upp på några bord och vi fick en lärarik genomgång av skörden av Hans-Åke Sandberg. Vi kunde till slut räkna ihop så mycket som 41 olika svamparter. Fjorton personer deltog.

Lördag 1 oktober Naturreservatet
Myggedalen

Myggedalen är ett ganska nytt naturreservat i Snavlunda socken med gammal skog och rödlistade arter. Från ett högt, stadigt, utsikts-



Foto: Sture Hermansson

*Utsiktstornet på Staplaberget i
Myggedalens naturreservat*



Foto: Sture Hermansson

Utsikt över Myggedalen och skogen



Hans-Åke demonstrerar svampar

torn hade man en vid utsikt över landskapet. Det var tolv deltagare. Under vandringen i skogen fick de goda möjligheter att bekanta sig med älgflugor, vilka föreföll ha en bra säsong.

Fredag 7 oktober Hallsbergsmarken

I anslutning till Miljövänliga veckan hade vi även i år ett stånd på Storgatan i Hallsberg. Det vi i år propagerade för var att ha det fräscht i badrummet, fräscht på så vis att vi undviker diverse miljöfarliga ämnen i hudvårdsprodukter. För att locka fram folk till ståndet hade vi liksom tidigare år en liten svamputställning och bjöd på varm ekologisk äppeljuice. Hans-Åke Sandberg hjälpte oss med svamparna. Övriga som hjälpte till under dagen var: Ingela Wallin, Sture Hermansson, Arne Holmer, Kerstin Johansson, Kerstin Lundqvist, Kerstin Pettersson, Ingrid Ohlsson och Anna-Lisa Svensson. Kennert Allansson visade upp och sålde den specialdesignade Hjortkvarns-fågelholken.

Söndag 13 november. Medlemmarnas bilder

Vi fortsatte med traditionen att en höstdag samlas och visa varandras bilder och numera också några korta filmer under trevlig samvaro. Även i år var vi i Kantakrogen i Hembygdsgården. Bilder och korta filmer visades av Sture Hermansson, Arne Holmer och Monica Nilsson. Till kaffet bjöds på hembakat bröd. Tjugo deltagare.

Medlemsantalet

Senaste rapporten från rikskansliet angav 327

medlemmar inräknat familjemedlemmar.

Ekonomi

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord

Som framgår av redogörelsen ovan har vi i Hallsbergskretsen även i år haft många aktiviteter tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla. Vi tackar dem för ett år med givande och trevligt samarbete och hoppas på ett fortsatt sådant.

Vi överlämnade i december en julgrupp med amaryllis och hyacinter som ett stort tack till dagcentralen Knuten där vi fått vara vid möten av olika slag under året.

Slutligen tackar vi medlemmarna för visat förtroende och önskar föreningen fortsatt framgång i verksamheten.

Hallsberg den 15 mars 2017
/Styrelsen

DET NORDISKA BIET

Sture Hermansson

Till årets miljöprofil i Hallsberg utnämndes Arne Andersson från Vretstorp för sitt arbete med det nordiska biet.

Det är inte bara vilda arter som kan bli utrotningshotade. Det kan också drabba de gamla husdjursraser som funnits i olika delar av Sverige (och världen). En av dessa är det nordiska biet (*Apis mellifera mellifera*).

Det nordiska biet är bättre anpassat till ett kallare klimat än andra raser. Det syns bl.a på att det är mörkt brunt till svart och har längre kroppsbehåring. Det har bättre övervintring, men senare utveckling på våren och i ett öppet kulturlandskap med bl.a raps fungerar de sydliga raserna bäst. Vid hallonblomningen har de nordiska hunnit bygga upp starka samhällen och de anses vara oöverträffade när ljungen blommar. (NordBi)

De nordiska bina gör överhuvudtaget ett bättre jobb i det vilda och är bättre för den biologiska mångfalden.

Bl.a Nordens ark i Bohuslän och föreningen NordBi arbetar för att bevara detta bi. För att avla fram renrasiga bidrottningar används parningsstationer i områden där inga ”obehöriga” bin förekommer, bl.a. på Lurö i Väneren där Arne varit aktiv i arbetet.

En ung bidrottning parar sig under en parningsflykt vid ett enda tillfälle. Hon kan då para sig med flera hannar och sparar sedan sperma i en särskild behållare livet ut. Den används sedan till att befrukta de ägg som ska bli till honor (drottningar eller arbetare) medan hannar (drönare) föds ur obefruktade ägg. Unga parade drottningar kan användas för att bygga upp ett bisamhälle.



Arne tar emot miljöstipendiet i Tingsgården i Sköllersta.

Motiveringen löd:

Arne Andersson gör värdefulla insatser för faunan både i Hallsbergs kommun och i landet i övrigt genom sitt arbete som drottningodlare, ett arbete för att säkra det renrasiga nordiska biets fortlevnad. Hans arbete är av särskild vikt för blomning i en rik natur och inte minst för livsmedelsproduktionen.

Tack vare Arnes och andras insatser har det äkta renrasiga nordiska biet gått från att vara utdöende till att vara på uppgång igen.

*”Varje år har det uppstått brist på drottningar i augusti – dock inte i år. Tack vare Arne Anderssons insatser och att jag har fått förmedla över 100 av hans drottningar har alla kunder fått sina beställda drottningar.”
(Ingvar Arvidsson i tidningen Nordbi)*

NY FÖRENING FÖR INSEKTSINTRESSERADE

Sture Hermansson

Det fanns förr en entomologisk förening i Närke, men den har nu varit nedlagd/solvande i många år. Det är ju synd när det finns så många som är intresserade av dessa djur, numera ofta med inriktningen att se och fotografera ungefär som vid fågelskådning i stället för att samla och montera i vackra lådor.

Namnet på den nya föreningen är inte bestämt ännu, det första årsmötet när vi antar namn, stadgar mm ska hållas den 21 februari i naturskolan Kvarntorp. Då kommer också spindelspecialisten Kajsa Mellbrand. Du är hjärtligt välkommen för att se om det kan vara något för dig. Inget tvång av något slag, bara intresse.

Initiativet till den nya föreningen kom från Per Karlsson Linderum, och i interimsstyrelsen ingår bl.a undertecknad. Per har också startat föreningens hemsida (narkesinsektsklubb.wixsite.com/start).

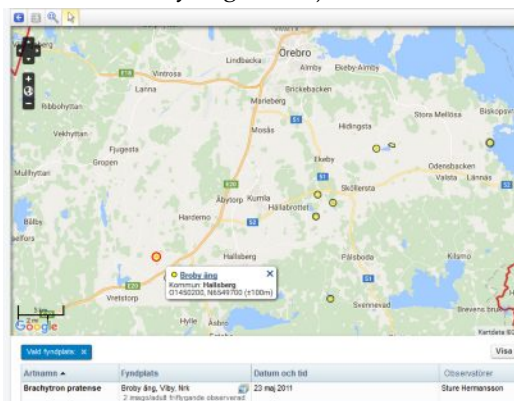
Trollsländor

Som första aktivitet i föreningen startar vi under 2017 en inventering av Närke trollsländor. Den blir av typen atlasinventering där landskapet delas in i rutor där man senare besöker så många lovande lokaler som möjligt. En person är ansvarig för varje ruta, men andra kan naturligtvis hjälpa till och rapportera efter intresse och framgång. Rapporteringen ska ske via artportalen på internet och om du är intresserad men osäker kan du komma på vårt möte i länsstyrelsens lokaler 20 mars. Då ska Henrik Josefsson och jag försöka visa hur lätt den är att använda och vilka intressanta resultat man kan få av artportalen. Den 20 september kommer Per och berättar om trollsländor på Hallsbergs bibliotek.

En inventeringsuppgift

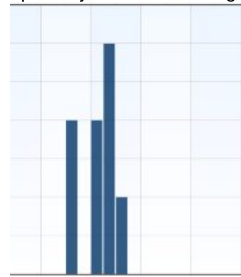


En tidig mosaikslända som solade sig i Broby äng 23 maj 2011



Samtliga observationer av tidig mosaikslända i Närke rapporterade till artportalen. Mitt fynd i Broby äng är det enda nordväst om E20. Finns det verkligen inte fler där?

Apr Maj Jun Jul Aug



Samtliga fynden i artportalen är gjorda före midsommar! Här gäller det alltså att vara ute på försommaren och leta. En intressant uppgift för försommarutflykter!

GETINGAR - SOMMARENS PLÅGA?

Sture Hermansson



Skadedjur | Fukt | Boende | Energi | Webbshop

BESVÄRAS DU AV GETINGAR OCH BEHÖVER HJÄLP MED SANERING?



Vi hjälper dig med getingarna.

Anticimex samarbetar med de flesta försäkringsbolag när det gäller getingsaneringar. Vi plockar bort getingbon som nås från utsidan, det betyder att du inte behöver vara hemma när vi kommer.

[Boka enkelt via vårt webbförmulär.](#)

GRILLA SÄKERT



Sommartider är grilltider, men var noggrann med förberedelserna – det är alltid lättare att förebygga en brand än att släcka den. Ta del av vår lista med trygga tips för olika typer av grillar.

[Läs tipsen!](#)

10 % RABATT I WEBBSHOPEN!



Med hjälp av getingfällor som du placerar hängande eller stående kan du minska mängden getingar i din närhet. Just nu får du 10 % rabatt i webbshopen. Ange rabattkod **geting** i kassan.

Ord. pris 119 kr, gäller t.o.m 2016-08-31.

Örebro

Getingarna

Getingen

Getingar är en av de mest aggressiva insekterna som lever i Sverige. De är mycket aktiva under sommarmånaderna och kan vara mycket smärtsamma om de stiger på oss. De kan också skada växter och bygga stora bon.

Getingar

Getingar är en av de mest aggressiva insekterna som lever i Sverige. De är mycket aktiva under sommarmånaderna och kan vara mycket smärtsamma om de stiger på oss. De kan också skada växter och bygga stora bon.

År 2016 kan bli ett nytt rekordår för getingar

Anticimex: "Deras kupor är ovanligt stora för tidpunkten"

Anticimex samarbetar med de flesta försäkringsbolag när det gäller getingsaneringar. Vi plockar bort getingbon som nås från utsidan, det betyder att du inte behöver vara hemma när vi kommer.

Alldeles för många människor idag lever utan direktkontakt med naturen. Kunska-pen om och känslan för det levande blir liten och allting verkar i stället farligt och kommer förmodligen att bitas eller stickas eller överföra någon otäck sjukdom. Naturupplevelser får man framför TV:n via en naturfilm om något underhållande exotiskt djur som visas till kraftigt störningsmusik.

Jag hoppas att den beskrivningen inte gäller för Naturskyddsföreningens medlemmar, men journalister på dagstidningar verkar ha den inställningen. Varje sommar kommer några artiklar om att nu finns de där farliga otäcka varelserna igen, och levande verkar de vara också. Anticimex behöver inte ens betala för reklamen, men man kan ju alltid ta chansen och hänga på. I somras tog det två dagar efter att artikeln ovan

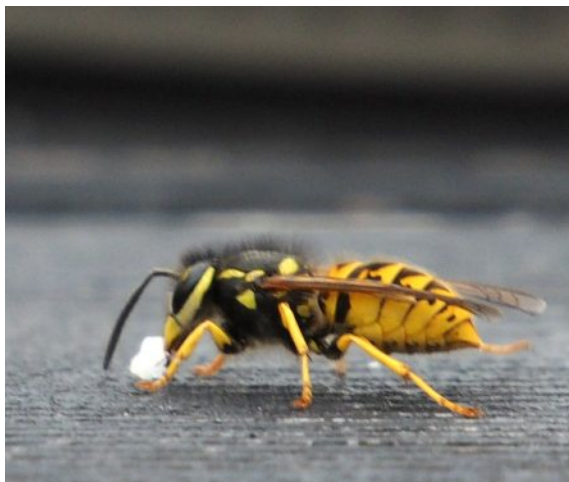
publicerats i Nerikes Allehanda tills reklamen upptill till höger anlände i e-posten från Anticimex med erbjudande om att de kunde komma och döda alla upptäckta getingsamhällen. De säljer också en getingfälla och erbjuder en app till mobilen med den lovande beskrivningen: "Har du hittat en insekt som du inte känner igen? Med Anticimex skadedjursidentifierare kan du själv ta reda på vad det är för kryp, samt få förslag på åtgärder om du drabbats."



Kvarntorpshögen i augusti.

Jag och min sambo Kerstin tänkte ta en kopp kaffe och en bulle medan vi njöt av utsikten från högen.

Fikapausen blev lite intressantare genom att vi fick sällskap av några getingar som lockades av de goda bullarna. Det är inte så kul att ha getingar runt munnen så jag lade ett par små bitar av min bulle på assietten. Där höll getingarna till sedan och slickade framförallt i sig av pärlsockret från bullen. Bilden till höger visar en geting som har erövat ett eget pärlsockerkorn.



På middagsbordet i utedrummet.

Det händer att getingarna kommer fram till middagsbordet utan att vara bjudna. Om man inte irriterar dem genom att slå och fäkta allt för mycket kan man ha lite underhållning av dem i stället. Efter vår lunch lade jag upp ett par blåbär på en

assiett för att studera dem när de åt. De satte då igång att sönderdela blåbären i små bitar som de sedan tuggade i sig och flög bort med en efter en. Det tog flera timmar och livades upp med lite kamp mellan tyskgetingen på bilden och en vanlig geting.

Vanliga getingar

När vi talar om ”getingar” menar vi oftast de sociala gulrandiga arterna. Det finns 12 arter i Sverige (inräknat ett par arter som är boparasiter hos andra getingar).

Dessa getingar har en ettårig livscykel. På våren grundar en hona ett nytt samhälle. Börjar bygga sitt typiska bo av egenhändigt tillverkat papper och föder upp en första generation larver. Dessa blir

sedan arbetare medan den ursprungliga honan är drottning och ägnar sig åt äggläggning. Nya arbetare föds upp och senare på sommaren även könsmogna hannar och honor som ger sig iväg från boet. Efter parningen dör hannarna snart medan honorna övervintrar för att starta ett nytt samhälle nästa år

Jordgetingar

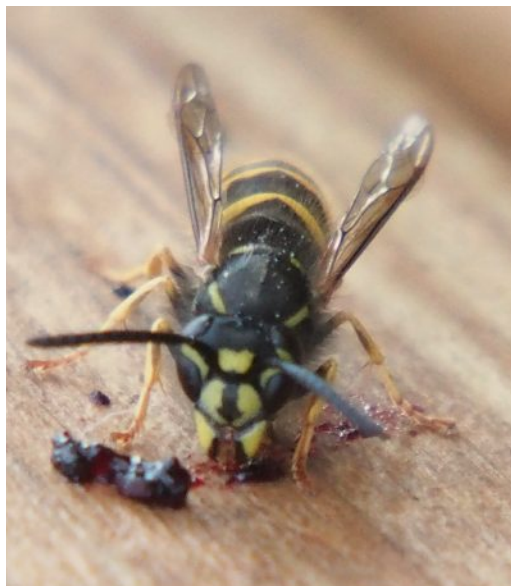
En del av getingarna (tre arter hos oss) bygger helst sina bon i jordhålor och kallas därför jordgetingar. Det är två av dessa arter som brukar komma fram till kaffe- eller matbordet och irritera oss lite. Det är också dessa två arter som är skyldiga till nästan alla stick som utdelas av irriterade getingar under sommaren.

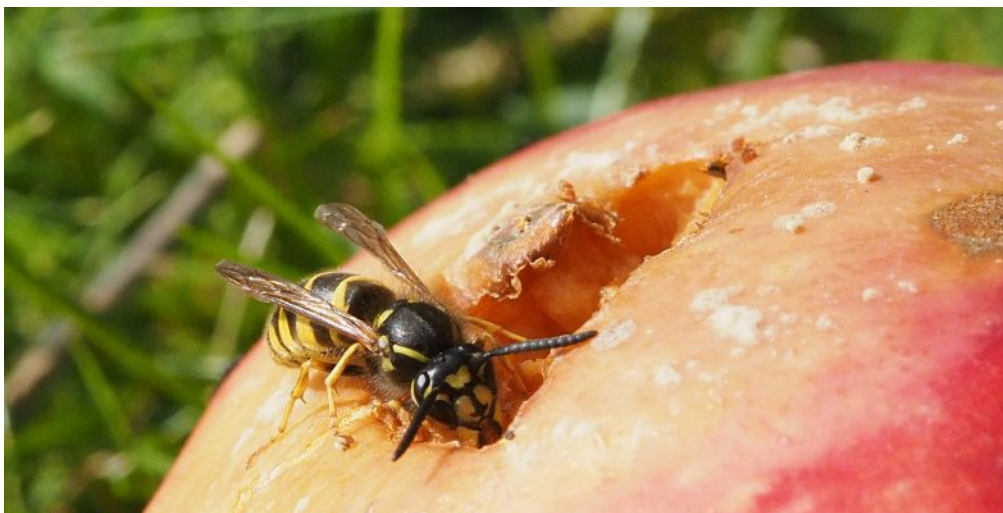
Vanlig geting *Vespula vulgaris*

Vanlig geting känns igen på den jämna gul-svarta randningen och på att teckningen i ansiktet är större och liknar ett ankare eller nyckelhål.

Tyskgeting *Vespula germanica*

Tyskgetingen kan skiljas från vanlig geting på det första svarta bandet på bakkroppen som är format som en pilspets, och på teckningen i ansiktet som ofta bara är en svart prick (Pil och Prick alltså)





Getingarna är beväpnade

Getingarna är lite speciella genom sin förmåga att leverera ett giftigt stick. I somras utvecklades en sällsynt rik äppleskörd vilket gav mycket fallfrukt som var populär bland getingarna. En geting stack, till synes helt oprovocerat, sambon när hon samlade upp fallfrukt. Gadden på en geting saknar hullingar och ska gå att dra ut och använda igen av den ursprunglige ägaren. I det här fallet satt den dock kvar och kunde fotograferas. En intressant konstruktion.

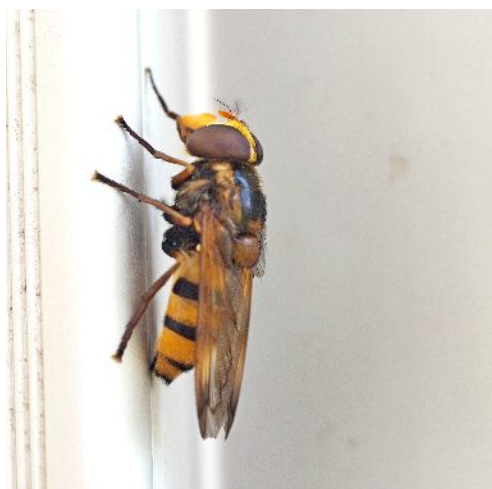


En del sticks inte

Getinghannar har ingen giftgadd och kan alltså inte stickas. Hannarna kan kännas igen på längre antenner än honorna. Se bild på omslaget som visar en hanne av tyskgeting. Övriga getingbilder här visar arbetare (honor som inte lägger ägg)

En geting till (till höger)?

Nej det här är en blomfluga. De försöker se ut som getingar så att man ska akta sig för dem, men de är helt ofarliga. Den här arten kallas bälgetingblomfluga och lever i getingbon som larv. Där äter den avfall, men också getingarnas larver!



UR VÅR- OCH SOMMARPROGRAMMET

Svampar i Viby

Måndag 6 februari kan du komma till Kantakrogen på Hallsbergs hembygdsgård för en trevlig kväll där vår svampexpert Karl Gustaf Nilsson berättar om svampar från Viby socken till bilder har tagit själv. Missa inte att anmäla till Ingela tel. 070-276 41 03 senast fre 3 februari för svampmackan.

Efter årsmötet

Jonas Forsberg kommer att visa bilder från senaste året. Vi som var på Hasselfors naturfotofestival förra året ser fram mot nya fantastiska bilder. Ni som inte var där måste se till att sitta kvar efter årsmötet och se hans bilder.



Foto: Sture Hermansson

Karl Gustaf plockar lömsk flugsvamp i parken på Geråsen. Det är inte de som ligger på svampmackan i Kantakrogen.



*Några av Jonas Forsbergs bilder.
Lånade från hans hemsida
www.fotojonas.se*

Och läs sedan fortsättningen av programmet på sid 20-23. Det finns många lockande punkter på årets program. Besök hos Staffan Ullström, Kvismaren, rikkärr i Östergötland m.m.

STUDIECIRKLAR

Berit Spong: Sju år i Närke

Berit Spong som bodde på Tjälvesta i Snavlunda gav 1935 ut boken *Sju år i Närke*. Studiecirkeln går ut på att vi läser boken, som måste köpas antikvariskt eller lånas, i vinter och besöker några platser i sommar.

Du kan läsa om Berit Spong i Sydnärkenytt sommarbladet 2014. Sökning på google på *sydnärkenytt Berit Spong* gav det rätta numret av Sydnärkenytt som träff nr 3. Bläddra sedan fram till artikeln om Berit Spong

Ån 26

Årets å-cirkel handlar inte bara om år. Förutom någon bäck i närområdet planeras ett besök på Sommens naturum i Östergötland och en resa till rödingarnas lek vid Huskvarna i höst. (se aktivitetsprogrammet där dessa resor också ingår).

Första träffen blir Kumlas månadsmöte första onsdag i mars (1/3) då Marcel Minigal från Kumla kommun ska berätta om avloppsslam och omhändertagande av detta.

naturum
Sommen



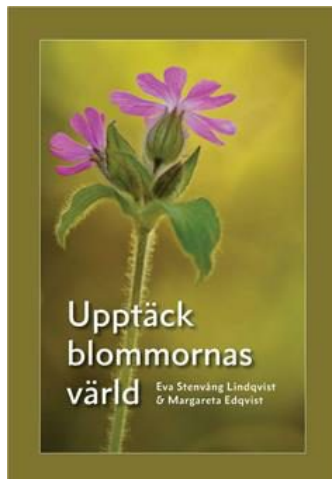
Sol, moln, regn eller åska – det spelar ingen roll; inne hos oss är det alltid uppehåll! Kom in på naturum och släpp loss dina sinnen

Botanik

Cirkeln utgår från boken *Upptäck blommornas värld* från Svenska botaniska föreningen.

Personer från Kumla- och Hallsbergsföreningarna ansvarar för olika delar i cirkeln.

Träffarna ska vara utomhus och flera av dem blir i Herrfallsäng där Arne Holmer ansvarar för guidningen i den rika floran där. En träff ska ske på en myr (mosse/kärr) och där ska Sture Hermansson ansvara för att guida om växtligheten i dessa intressanta miljöer.



”I boken kan läsaren bekanta sig med växtfamiljerna, lära sig grunderna i artbestämning, få kunskap om olika växtmiljöer och” ...

För samtliga studiecirkelar gäller:
Anmälan till Åke Teljå tel. 019-578962 eller e-post telja@telia.com.
Närmare program för de olika cirkelarna bestäms tillsammans med deltagarna när cirkelarna startar.

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening
Onsdag 15 mars kl. 19.00
Dagcentralen Knuten, Hallsberg

Program: Sedvanliga årsmötesförhandlingar.

Efter fikat:

Årsvandring i hemmamarkerna
Naturfotografen **Jonas Forsberg** visar bilder och berättar



Foto: Jonas Forsberg

Varmt välkomna!
Kaffe serveras. Ta gärna med intresserade vänner
Styrelsen



PROGRAM 2017

-
- Måndag**
6 februari
kl. 19.00
- Svampar i Viby**
Karl Gustaf Nilsson berättar och visar bilder från Viby.
En svampmacka serveras i pausen. (30 kr.)
Kantakrogen på Hallsbergs hembygdsgård kl. 19.00
Ansökan till Ingela 070-276 41 03 senast fre 3 februari (för svampmackan)
-
- Onsdag**
15 mars
kl. 19.00
- Årsmöte**
Efter årsmötet visar **naturfotografen Jonas Forsberg** från Hasselfors bilder med temat "Årsvandring i hemmamarkerna"
<http://www.fotojonas.se/>
Dagcentralen Knuten Hallsberg kl. 19.00
Ansvarig: Ingela 070-276 41 03
-
- Lördag
25 mars
Kl. 18.00/18.30
- Ugglekväll**
Vi samlas i stugan i Herrfallsäng och fikar och lyssnar till inspelade ugglor.
Sedan fortsätter vi med att försöka lyssna till levande ugglor i naturen.
Kvällen avslutas med korvgrillning runt en brasa någonstans. Den förtuseende tar med korv och grillpinne.
Samling vid Konsum Hallsberg kl. 18.00 eller Herrfallsäng kl. 18.30
Ansvarig: Arne 073-042 98 65, Sture H. 072-721 35 87
-
- Lördag**
8 april
- Månadens reservat, Hällkistan i Yxhult**
Ansvariga: Kumla naturskyddsförening tillsammans med Hopajola och länsstyrelsen.
Kombineras med Blåsippans dag (Hembygdssföreningen)
Se hemsidan och annons i Nerikes Allehanda för närmare program
-
- Söndag**
9 april
kl. 8.00
- Igeln**
Vår morgon med tranor och korvgrillning vid fågelsjön i barrskogen mellan Skogaholm och Pålsboda.
Avresa Konsum Hallsberg kl. 08.00
Ansvarig: Sture H. 072-721 35 87
-
- Lördag**
22 april
- Länsstämma**
I år är Naturskyddsföreningen i Kumla värdar.
Tid och plats: Kommer senare. Se hemsidan
-

Måndag
8 maj
kl. 17.30/18.00

Staffan Ullström
Besök hos den berömde naturmålaren och fågeldoktorn i Gällersta.
20:- per person, som går till rehabilitering av skadade fåglar.
Avresa kl. 17.30 från Konsum Hallsberg. Hos Staffan U. kl. 18.00
Ansvarig: Ingela 070-276 41 03

Lördag
20 maj
kl. 7.30/8.00

Kvismaren
En fågelmorgon med änder, vadare, sångare och flyttfåglar.
Lars Johansson guidar oss bland fåglarna
Avresa kl. 7.30 från Konsum Hallsberg
Samling vid Öby kulle, Kvismaren kl. 8.00
Ansvarig: Ingela 070-276 41 03

Måndag
5 juni
kl. 18.15

Naturnatten
Vid Skagershultamossen. Västernärkes naturskyddsförenings stuga och grillplats samt det nya fågeltornet. Besök i Skagershults gamla kyrka.
Avresa kl. 18.15 från Konsum Hallsberg
Ansvarig: Sture H. 072-721 35 87

Lördag
1 juli
kl. 8.00

Hagebyhöga rikkärr och Sommen i Östergötland
Ingår också i botanikcirkeln och åcirkeln. Heldag.
Ta med matsäck för hela dagen. Beräknad hemkomst: kl. 19.00
Avfärd: 8.00 från Kumla. 8.15 Konsum Hallsberg
Ansvarig: Sture H. 072-721 35 87

Lördag
2 september
kl. 9.00

Zinkgruvan. Knalla gruvmuseum och Naturreservat vid Knalla
Avresa Konsum Hallsberg kl. 09.00
Ansvarig: Ingela 070-276 41 03

Lördag
9 september
9.00

Svamputflykt
Vi åker till någon lämplig svamplokal. Hans-Åke Sandberg hjälper oss sedan att identifiera svamparna.
Avresa kl. 9.00 från Konsum Hallsberg
Ansvarig: Arne 0730-42 98 65

Tubkikaren

Föreningen äger en tubkikare som kan vara till stor glädje vid fågelstudier.

Lånas ut gratis till medlemmar.
Sture Hermansson 072-721 35 87
sture@sturehermannsson.se



Klubbstugan

Föreningens klubbstuga, det gamla torpet i Herrfalläng, kan hyras av medlemmar för 100:- per dygn.



Lördag
16 september **Vibydagen**
Program inte fastställt ännu.

Onsdag
20 september
kl. 19.00 **Trollsländor**
Per Karlsson Linderum berättar om och visar bilder på trollsländor och trollsländeinventering.
Hallsbergs bibliotek kl. 19.00
Ansvarig: Sture H. 072-721 35 87

Måndag
2 oktober
kl. 19.00 **Fräsch på riktigt!**
Sara Johansson berättar hur du kan minska ned på skadliga kemikalier i ditt badrumsskåp.
Hallsbergs bibliotek 19.00
Ansvarig: Ingela 070-276 41 03

Fredag
6 oktober **Hallsbergsmarken**
Besök oss i vårt stånd på marknaden.

Söndag
29 oktober **Rödingleken i Huskvarnas hamn och Fisk i Tåkern**
Ingår också i å-cirkeln.
Närmare detaljer med tider kommer senare.

Söndag
19 november
kl. 17.00 **Medlemmarnas bilder**
Vi kopplar av med fika och bilder från året som gått.
Ta gärna med dig några bilder. Vi har utrustning att visa dem.
Kantakrogen Hallsbergs hembygdsgård kl. 17.00
Ansvarig: Ingela tel. 070-276 41 03

Torsdag
7 december **Korvtillverkning**
med Kerstin Johansson och Margareta Erneskog...
Mera uppgifter kommer i nästa nummer av Anemonen.

OBS! Vi måste göra programmet månader i förväg.
Kontrollera gärna programmet med vår hemsida eller ansvarig för aktiviteten.

Lämpliga kläder och matsäck gäller alltid!

Info via e-post

Om du lämnar din e-postadress till riks eller direkt till sture@sturehermansson.se kan du få del av information och påminnelser jag skickar ut inför varje aktivitet.

Vi samarbetar ofta med Naturskyddsföreningen i Kumla.
De har hemsidan kumla.naturskyddsforeningen.se

Studie 
främjandet

Våra arrangemang
sker i samarbete med
Studiefrämjandet



Även utvandrare från Hallsberg kan få liv i trädgården. Kerstin Johansson berättar:

”Bilderna är tagna med mobil genom vardagsrumsfönstret på Ingarö av vår son Johan Karlsson. Det är deras första vinter de bor där. Så de behövde något att hänga upp fågelmatarhuset på.

Sören smidde då ett träd till dem och fåglarna. Det finns andra djur också Kattugglan hoar, älg har sitt vandringsstråk över deras tomt, fasaner stjälar deras tomater, räven stjälar barnens skor och grävlingar slåss i trädgården. Många fjärilar flyger där osv.”

Vad är en naturfilm mot en sådan trädgård!